

Ecologische Quicksan
Indoor sportcentrum
Veld 4
Telderskade tegenover nummer 42
te Leiden

4 april 2019

Eco-Niche

wrvanesch@eco-niche.nl
www.eco-niche.nl

Inhoudsopgave

1: Aanleiding & toelichting	2
Opbouw quickscan	3
Leeswijzer	3
2: Project & planlocatie	4
Project: activiteiten en toekomst gebruik	4
Planlocatie en directe omgeving.....	4
3: Resultaat & toetsing.....	5
Inleiding & methode.....	6
Beschermd gebied	6
Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied:.....	6
Planten.....	7
Vogels.....	7
Grondgebonden zoogdieren.....	9
Vleermuizen	9
Amfibieën	11
Reptielen	11
Ongewervelden	11
4: Maatregelen.....	12
Aangetroffen of verwachte soorten:	13
Soortspecifieke maatregelen	13
Overige soorten / Zorgplicht	13
Bronnen	16
Bijlage 1: Uitleg Wet natuurbescherming	17
Bijlage 2: Ligging planlocatie & natuurgebieden.....	19
Bijlage 3: gemelde kwetsbare en beschermde soorten (NDFF).....	22

Afbeelding voorzijde: veld 4 aan de Telderskade te Leiden

1: Aanleiding & toelichting

Opbouw quickscan

In verband met de beoogde realisatie van een indoor sportcentrum aan de Telderskade te Leiden, heeft Eco-Niche, in opdracht van gemeente Leiden, een ecologische quickscan uitgevoerd. Daarvoor is:

- 1) Op de planlocatie en in literatuur onderzocht of en welke beschermde plant- en diersoorten (kunnen) voorkomen.
- 2) Onderzocht of de planlocatie deel uit maakt / of in de nabijheid ligt van beschermde natuurgebieden genaamd Natura 2000 (N-2000) en/of het Nationale Natuurnetwerk (NNN).

Het resultaat van bovengenoemd onderzoek wordt in voorliggend document getoetst aan de natuurwetgeving: de Wet Natuurbescherming (voor uitleg zie **bijlage 1**) en het beleid van het NNN. In deze toets zijn de volgende vragen doorlopen:

- Heeft het project één of meer negatieve effecten op punten 1 en/of 2?
- Zo ja, conflicteren deze mogelijke effecten met de natuurwetgeving?
- Zo ja, zijn deze effecten eenvoudig te voorkomen (met welke maatregelen)?

Soms zijn eenvoudige maatregelen voldoende. Deze zullen dan worden opgenomen in voorliggend rapport (**hoofdstuk 4**). Te nemen maatregelen kunnen echter ook complexer van aard zijn. In dat geval is soms een vervolgonderzoek nodig en/of dient ontheffing te worden aangevraagd. Ook hierover geeft voorliggend rapport uitsluitsel (**hoofdstuk 5**).

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft kort het project en de planlocatie. Zo wordt een beeld verkregen van de situatie en de ontwikkelingen. Hoofdstuk 3 behandelt de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek en gaat in op: eventuele effecten op beschermde natuurgebieden, het NNN, de aanwezigheid van en de te verwachten beschermde soorten, de functie van de planlocatie voor deze soorten en de te verwachten effecten van het project op de soorten. Hoofdstuk 4 gaat in op de maatregelen die genomen dienen te worden om eventuele negatieve effecten te voorkomen. Hoofdstuk 5 volgt met de conclusie. In bijlage 1 is een korte toelichting op de wet opgenomen en in de overige bijlagen staan de projectspecifieke onderdelen, waaronder kaartmateriaal.

2: Project & planlocatie

Project: activiteiten en toekomst gebruik

Ter plekke van een bestaand sportveld wordt een indoor sportcentrum gerealiseerd. De contouren van de nieuwbouw staan op de plattegrond in **bijlage 2A**. Het sportcentrum komt bovenop het meest zuidelijke voetbalveld van de voetbalclub F.C. Boshuizen en gaat bestaan uit twee hallen; namelijk een topsporthal en een breedtesporthal. Aan de oostzijde en noordrand zijn parkeerplaatsen voorzien. De optie parkeergarage, die in bijlage 2A wordt vermeld, is vervallen. Direct rond het nieuwe gebouw komt een groenstrook. Ten aanzien van de groene omgeving is het volgende in het beeldkwaliteitsplan opgenomen: *'het gebouw ligt in het groen, terugliggend ten opzichte van de doorgaande openbare ruimte. Uitgangspunt voor deze overgangszone is een ruimte van circa 15 meter voor onder meer water en groen.'*

Ten behoeve van de ontsluiting zullen enkele bomen aan de Telderskade en/of de Boshuizerkade gekapt moeten worden, maar de exacte locatie en het aantal is nog niet bekend. Omdat het uitgangspunt is om de *'huidige boomstructuur te handhaven'*, gaan we in de ecologische quickscan uit van het kappen van enkele bomen (maximaal 25%) aan de Telderskade of de Boshuizerkade. In de toets worden bij de effectenbeoordeling wel alle bomen meegenomen. Ten behoeve van de ontsluiting zal tevens een brug of dam over de watergang nodig zijn.

De overdekte zalen komen in plaats van de Vijf Meihal en de Drie Oktoberhal. Die zullen gesloopt worden als het sportcentrum er eenmaal staat, maar dat valt buiten het kader van deze ecologische quickscan.

De planlocatie blijft zijn functie als sportvereniging houden. In het toekomstig gebruik kunnen de verkeersbewegingen wijzigen, aangezien de hallen voor meerdere sporten en door meerdere verenigingen en scholen gebruikt zullen worden en op de planlocatie parkeervoorzieningen worden opgenomen.

Planlocatie en directe omgeving

De planlocatie ligt aan de Telderskade, tussen Boshuizerkade en Churchilllaan, te Leiden en heeft een omvang van ca. 75 bij 140 meter en is voor ca. 10% verhard. Voor de begrenzing, zie **bijlage 2B**.

Het verharde deel bestaat uit een tribune met een golfplaten ombouw en een tegelpad rond het sportveld en bij de ontsluiting naar de Boshuizerkade. Het sportveld kan middels acht lichtmasten verlicht worden. Het onverharde terrein bestaat uit het korte gras en de tredplanten van het sportveld en een watergang aan de west-, zuid, en oostzijde de planlocatie. De watergang heeft onbeschoeide oevers met aan beide zijden een talud met een grasberm en een bomenrij. De watergang heeft een stuw en de ontsluiting richting de Boshuizerkade bestaat uit een dam met een duiker. Op de oever van de planlocatie (aan de binnenzijde) staan minder bomen dan aan de buitenzijde van de watergang en ze vormen geen aaneengesloten rij. De bomen op beide oevers van de watergang, zowel binnen als buiten het planlocatie, hebben diverse kleine zaagwonden, maar zonder achterliggende holtes. Ongeveer de helft van de bomen heeft op de stam een klimopbegroeiing. De ondergroei bestaat uit een lage begroeiing van grassen en kruiden met beperkt opschot van vlier en braam. Alleen op de westelijke oever aan de Churchilllaan (net buiten de planlocatie) hebben de bomen een ondergroei van struiken.

De directe omgeving beslaat het sportpark Boshuizerkade. Het sportpark grenst aan de provinciale weg N206 (Churchilllaan) en ligt ten zuidwesten van de binnenstad van

Leiden. Zuidwest is een naoorlogse wijk met een grote diversiteit aan bebouwing en voorzieningen, waaronder losstaande rijtjes eengezinswoningen en appartementen. In het zuiden grenst de planlocatie aan het winkelcentrum De Luifelbaan.

Foto-impressie:

a) tribune aan Teldersweg

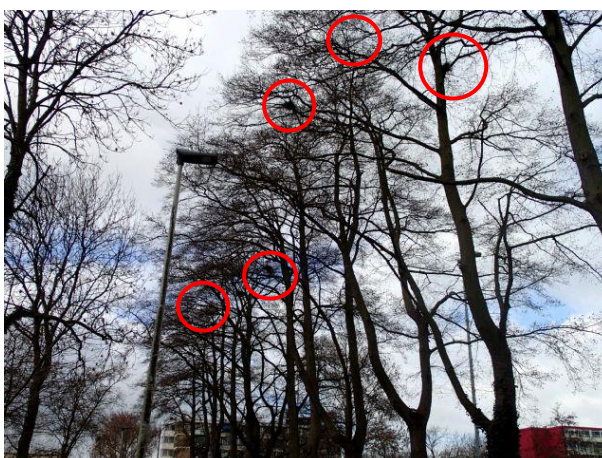
b) watergang Teldersweg

c) detail oever watergang Teldersweg

d) watergang Churchillaan

f) nesten in bomen aan de Teldersweg

e) detail nest in boom aan Teldersweg

3: Resultaat & toetsing

Inleiding & methode

In dit hoofdstuk is per soortgroep toegelicht of op de planlocatie beschermde soorten zijn aangetroffen, worden verwacht of zijn uit te sluiten. Hiertoe is een veldbezoek uitgevoerd (zie tabel) en een literatuuronderzoek uitgevoerd. Wij baseren onze verwachting op de aangetroffen soorten en biotopen en houden altijd rekening met andere seizoensinvloeden en weersomstandigheden dan die tijdens het veldbezoek.

Tabel: Datum en weersomstandigheden veldbezoek

Datum	Neerslag	Temperatuur	Windkracht
11 maart 2019	60% bewolkt (zonnig)	7 °C	4-5 Bft

Een belangrijke bron die we gebruiken is de Nederlandse Database Flora- en fauna (NDFF). Deze wordt voor elke soortgroep, tijdens het schrijven van deze rapportage, geraadpleegd met de query beschermde soorten binnen een straal van 1,5 kilometer van de planlocatie, in de laatste 5 jaar.

Vervolgens wordt getoetst of de activiteiten en het toekomstig gebruik, zoals beschreven in hoofdstuk 2, een negatief effect hebben op de aangetroffen en verwachte beschermde soorten. Van de wetsartikelen, zoals genoemd in bijlage 1, is het behouden van voortplantingsplaatsen en vaste verblijfplaatsen het meest relevant. Voor het functioneren van deze plaatsen zijn soms ook nabijgelegen migratieroutes of foerageergebieden van essentieel belang.

Er wordt gestart met de toetsing aan de beschermde natuurgebieden in de omgeving van de planlocatie. De belangrijkste factor hierbij is de afstand van de planlocatie tot de dichtstbijzijnde natuurgebieden in relatie tot de zwaarte van de ingreep (oppervlak planlocatie, gebruik van machines, geluid, toekomstige situatie). Indien negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, wordt door ons een *voortoets* geadviseerd om deze effecten te toetsen aan de doelstellingen van de beschermde natuurgebieden.

Beschermde gebieden

Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied:

De planlocatie ligt binnen de bebouwde kern van Leiden. De planlocatie maakt geen onderdeel uit van en grenst niet aan een beschermd natuurgebied. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied is Ter Wadding; een onderdeel van het NNN dat op ca. 850 meter afstand van de planlocatie ligt (**Bijlage 2C**). De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 5 km van de planlocatie. Dat zijn het Habitatrichtlijngebied Meijndel & Berkheide en het Vogelrichtlijngebied De Wilck.

Toets:

Nadere toetsing aan de doelstellingen van Natuurbeschermingswet (Natura-2000) en het NNN is niet aan de orde.

De NNN kent geen externe werking en de Natura 2000-gebieden liggen buiten de invloedssfeer van de planlocatie. Gezien de aard, inclusief het toekomstig gebruik, de geringe omvang en de geruime afstand en ligging van het project, is elk effect op de natuurdoelstellingen die voor de natuurgebieden gelden a priori uit te sluiten. Ook van externe werking is geen sprake.

Planten

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie, maar niet op de planlocatie zelf, zijn drie beschermde planten gemeld, namelijk Kartuizer anjer, kluwenklokje en wolfskers (NDFF). De meldingen betreffen puntlocaties bij een kerk in de binnenstad (1-7 exemplaren van Wolfskers), een begraafplaats (Kluwenklokje, 1 melding) en in een woonwijk (Kartuizer anjer, 4 meldingen). Op de planlocatie zelf zijn geen beschermde soorten aangetroffen, maar het veldbezoek is uitgevoerd buiten het groeiseizoen van de meeste beschermde soorten.

Kartuizer anjer heeft zonnige, droge en voedselarme standplaatsen op steen of zandgronden en kluwenklokje heeft standplaatsen op kalkgraslanden. De planlocatie heeft geen geschikte groeiplaats voor deze soorten, aangezien de bodem vochtig en kleiachtig is. Een geschikte groeiplaats voor wolfskers kan niet worden uitgesloten op de planlocatie aangezien deze soort een standplaats heeft op matig voedselrijke, vochtige en beschaduwde plekken en ook in de bebouwde kom wordt aangetroffen.

De planlocatie ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van de meeste beschermde soorten (NDFF). Op de oostelijke oever van de Boshuizerkade (buiten de planlocatie) groeien de stinsenplanten daslook en overblijvende ossentong. De vegetatie op de planlocatie bestaat verder uit algemeen voorkomende kruiden van voedselrijke bodem, zoals braam, fluitenkruid, kroontjeskruid, liesgras, paarse dovenetel, ridderzuring, speenkruid en vlier. Het merendeel van de bomen is zwarte els met daarnaast een enkele es, esdoorn en populier.

Toets:

Op de planlocatie kan de aanwezigheid van wolfskers niet worden uitgesloten. Als gevolg van rooi- of graafwerkzaamheden ter plekke van de oever kunnen potentieel standplaatsen vernietigd of beschadigd worden. Dat is in overtreding met de Wet Natuurbescherming (Art 3.10 lid 1c). Nader onderzoek voor beschermde wilde planten is nodig en daarnaast is de zorgplicht van toepassing (artikel 1.11).

Vogels

Toelichting:

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. Ze mogen niet worden gedood of verwond, nest(plaats)en zijn beschermd en ze mogen niet zodanig worden verstoord dat het ten koste gaat van de gunstige staat van instandhouding (zie **bijlage 1**). Om hieraan te toetsen worden de vogels ruwweg in drie groepen onderverdeeld. We onderscheiden:

- 1) Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen:
vogels die jaarrond van hun nest gebruikmaken, zelf geen nest kunnen bouwen, zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. Deze vogels staan op een lijst van de Rijksoverheid (Dienst Regelingen, 2009).
- 2) Kwetsbare vogelsoorten waarbij de gunstige staat van instandhouding wankelt:
zeldzame, kwetsbare (Rode Lijst), of storingsgevoelige vogels waarbij lokale zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden een jaarrond bescherming rechtvaardigen en/of vogels van Provinciale verordeningen.
- 3) Algemene broedvogelsoorten: alle overige inheemse broedvogels.

Vogelsoorten die door de overheid in categorie 1 t/m 4 zijn geplaatst vallen onder de eerste groep (Dienst Regelingen, 2009). Vogelsoorten van categorie 5 worden onder de 2^e groep opgenomen als ze 'kwetsbaar' zijn en anders vallen ze onder de 3^e groep.

Aangetroffen & verwacht:

1) Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

In de omgeving van de planlocatie zijn zes vogelsoorten gemeld, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (**bijlage 3**). Op de planlocatie zelf zijn geen jaarrond beschermde soorten gemeld (NDFF) en deze zijn tijdens het veldbezoek ook niet waargenomen.

In de elzen op de zuidelijke oever van de Telderskade (buiten de planlocatie) zijn zes (oude) vogelnesten aangetroffen en in een populier (op de planlocatie) naast de entree van de Boshuizerkade één, zie tabel. Voor de gemelde soorten buizerd en havik is de omvang van de nesten te gering. De melding van deze soorten komt van een begraafplaats (Rijnhof). De aanwezigheid van een nest van een boomvalk of sperwer kan echter niet worden uitgesloten. Deze soorten maken dikwijls gebruik van oude duiven en kraaiennesten en met name van nesten die tegen de stam en hoog in de boom in de beschutting van de boomkroon zitten. Zulke nesten zijn aanwezig.

<i>Boom*</i>	<i>Omschrijving nestlocatie</i>
7 ^e Zwarte els	nest (ca. 20 cm) op een dunne zijtak op >10 m hoog
8 ^e Zwarte els	nest (ca. 20 cm) op een zijtak op >10 m hoog
10 ^e Zwarte els	Vervallen nest (ca. 15 cm) in de top op >15 m hoog
11 ^e Zwarte els	nest (ca. 30 cm) op een zijtak op >10 m hoog
12 ^e Zwarte els	nest (ca. 30 cm) op een zijtak tegen de stam op >10 m hoog (foto)
13 ^e Zwarte els	nest (ca. 20 cm) op een zijtak tegen de stam in de top op >15 m hoog
Populier naast entree	nest (ca. 15 cm) in een vork in de top op >15 m hoog

** geteld vanaf de Churchilllaan*

Op de planlocatie ontbreekt bebouwing die geschikt is voor vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. De golfplaten ombouw van de tribune biedt geen beschutte en ongestoorde schuilplekken voor een jaarrond beschermd nest. Naast deze soorten worden geen andere jaarrond beschermde vogelsoorten op de planlocatie verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn geen braakballen of plukresten waargenomen en zijn er geen andere beschutte plekken waar een roofvogel of uil ongestoord kan broeden.

2) Kwetsbare vogelsoorten

In de omgeving van de planlocatie zijn twee kwetsbare broedvogelsoorten gemeld, namelijk zomertaling en nachtegaal (**Bijlage 3**), maar niet op de planlocatie zelf (NDFF). De meldingen komen uit parkgebieden, namelijk één melding van Zomertaling (Cronesteyn) en vijf meldingen van nachtegaal (Ter Wadding, Park Kweeklust).

Deze kwetsbare soorten stellen hoge eisen aan hun broedlocatie. Een specifieke biotoop, voldoende ruimte, beschutting en voldoende voedselaanbod in de nabije omgeving voor de kuikens zijn een vereiste. Op de planlocatie zijn geen van deze vereisten aanwezig en daarom kunnen de gemelde en ook andere kwetsbare soorten als broedvogel worden uitgesloten.

3) Algemene broedvogelsoorten

In de omgeving van de planlocatie zijn diverse algemene broedvogelsoorten gemeld (NDFF) en tijdens het veldbezoek zijn o.a. halsbandparkiet, heggemus, kauw, meerkoet, waterhoen, wilde eend, zwarte kraai waargenomen. Op de planlocatie kan een nest van een algemene broedvogel niet worden uitgesloten. Een algemene broedvogelsoort kan in de bomen, op het water en in de ondergroei op de oevers nestelen.

Toets:

Op de planlocatie zelf kunnen vogels met jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels niet worden uitgesloten. Kwetsbare vogels kunnen op de planlocatie wel

worden uitgesloten. Indien er zwarte elzen met nesten aan de Teldersweg of een populier met nest aan de Boshuizerkade gekapt worden, kan potentieel een jaarrond beschermd nest verloren gaan. Bij rooiwerkzaamheden op de planlocatie kan daarnaast een potentieel nest van een algemene vogelsoort verloren gaan. Dat is in overtreding is met de Wet natuurbescherming. Het is verboden om nesten te beschadigen of weg te nemen (Art 3.1 lid 2). Hiervoor zijn maatregelen nodig (**Hoofdstuk 4**).

Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn acht beschermde grondgebonden zoogdiersoorten gemeld, maar niet op de planlocatie zelf (NDFF), zie **Bijlage 3b**. De gemelde soorten betreffen algemeen voorkomende muizensoorten, bunzing, eekhoorn, egel, haas en konijn. op basis van de biotoopkenmerken kan een passerende vos niet worden uitgesloten.

De ondergroei van de oevers vormt een geschikte biotoop voor egel en algemeen voorkomende muizensoorten (bosmuis, rosse woelmuis, bosspitsmuis, huisspitsmuis). In de bomen zijn geen eekhoornnesten aangetroffen en voor bunzing en vos biedt de planlocatie te weinig beschutting voor een verblijfplaats. Een individuele eekhoorn, bunzing of vos kan tijdens het foerageren de planlocatie doorkruisen, maar verblijfplaatsen zijn niet aanwezig. Andere beschermde grondgebonden zoogdieren, zijn uit te sluiten, omdat de biotoopkenmerken ontbreken en/of de planlocatie buiten het natuurlijk verspreidingsgebied ligt.

Toets:

Enkele kleine, algemeen voorkomende, maar beschermde zoogdiersoorten kunnen op de planlocatie niet volledig worden uitgesloten. De beschermde soorten die op de planlocatie kunnen worden aangetroffen, vallen onder de vrijstelling volgens de verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2016). Wat betreft deze soortgroep is er geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek voor beschermde soorten uit deze groep is niet nodig, maar de zorgplicht is wel van toepassing (artikel 1.11).

Vleermuizen

Toelichting:

Een gebied kan verschillende functies vervullen voor vleermuizen. Op al deze functies is gelet. Zo kan het:

- 1) Dienen als vaste verblijfplaats:
een gebouw of boom kan dienen als verblijf voor kraamkolonies, paargroepen, solitaire dieren of overwinteraars. In dat geval dienen er kieren en holle ruimtes aanwezig te zijn.
- 2) Deel uitmaken van een essentiële vliegroute:
vliegroutes zijn lijnvormige elementen in het landschap, meestal bomen en watergangen, die vleermuizen volgen tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Een essentiële vliegroute is een route die onmisbaar is voor het in standhouden van een populatie/kolonie vleermuizen, bijvoorbeeld omdat er geen alternatieve route aanwezig is.
- 3) Deel uitmaken van een essentiële foerageergebied:
foerageergebieden zijn locaties waar vleermuizen hun voedsel vinden en langere tijd verblijven. Vegetatierijke locaties als bossen, clusters van tuinen of schaars verlichte

oevers dienen vaak als foerageergebied. Een essentieel foerageergebied is een foerageergebied dat onmisbaar is voor het in standhouden van een populatie/kolonie vleermuizen.

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn zes vleermuissoorten gemeld, namelijk laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, gewone, kleine en ruige dwergvleermuis, maar niet op de planlocatie zelf (NDFF). Andere soorten zouden gezien het natuurlijk verspreidingsareaal en biotoopkenmerken in de omgeving voor kunnen komen, namelijk meervleermuis en watervleermuis.

1) Planlocatie als verblijfplaats

De bomen zijn ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende soorten, omdat holtes en scheuren ontbreken. Met een verrekijker is tijdens het veldbezoek duidelijk waargenomen dat de zaagwonden niet zijn ingerot.

De aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen kan worden uitgesloten, aangezien de golfplaten ombouw van de tribune geen holle ruimtes heeft om in weg te kruipen en daarmee ongeschikt is als verblijfplaats.

2) Planlocatie als essentiële vliegroute

De planlocatie is geschikt als vliegroute. De bomenrijen en watergangen langs de Telderskade en de Churchilllaan vormen lijnvormige structuren, die verbinding maken met de Witte singel en de Rijn en daarmee met het buitengebied. De bomenrijen en watergangen langs de Boshuizerkade en het Boshuizerpad vormen soortgelijke structuren die door vleermuizen als alternatief gebruikt kunnen worden. De acht lichtmasten rond het sportveld kunnen de kwaliteit van de vliegroute ter plaatse negatief beïnvloeden (teveel verlichting). De functie van essentiële vliegroute is op de planlocatie uit te sluiten vanwege de aanwezigheid van alternatieve routes en vanwege potentieel versturende effecten van de lichtmasten.

3) Planlocatie als essentieel foerageergebied

Op de planlocatie wordt geen essentieel foerageergebied verwacht. Er kunnen enkele individuen van de gemelde vleermuissoorten foerageren, maar de omvang is te gering om als essentieel foerageergebied te fungeren.

Toets:

De aanwezigheid van een vaste verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van vleermuizen kan worden uitgesloten. De aanwezigheid van een vliegroute kan niet worden uitgesloten, maar een dergelijke vliegroute zal dan niet essentieel zijn. Het kappen van een beperkt aantal bomen langs de Telderskade of de Boshuizerkade - met behoud van de bomenstructuur - heeft geen effect op een functie als vliegroute (Art 3.5 lid 4). Met het verwijderen van de lichtmasten komen de bomenrijen bovendien meer in het donker te staan, wat een positief effect voor een functie als vliegroute of foerageergebied kan hebben. Aangezien geen essentiële vliegroutes worden verwacht en de bomenstructuur behouden blijft, is aanvullend onderzoek niet nodig. Voor deze soortgroep is geen sprake zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming. Aanvullend onderzoek en/of maatregelen zijn niet nodig.

Vissen

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn geen beschermde vissoorten gemeld (NDFF). Op de planlocatie worden beschermde vissen uitgesloten, vanwege de afstand tot het natuurlijk verspreidingsgebied en de habitatkenmerken op de planlocatie.

Toets:

Op de planlocatie is de aanwezigheid van beschermde vissoorten uitgesloten. De aanleg van een dam of brug over de watergang kan wel tijdelijk verstorend zijn voor algemene, niet beschermde vissoorten. Voor deze soortgroep is geen sprake van mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek voor beschermde soorten uit deze groep is niet nodig, maar de zorgplicht is wel van toepassing (artikel 1.11).

Amfibieën

Aangetroffen & verwacht:

De watergang met de onbeschoeide en holle oevers vormt een geschikt voortplantings- en overwinteringsgebied voor algemene amfibieën als gewone pad, kleine watersalamander, bastaard- en meerkikker. Andere beschermde soorten worden uitgesloten, omdat de vereiste habitatkenmerken ontbreken en de planlocatie buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Dit geldt ook voor de twee gemelde soorten (Alpenwatersalamander en vroedmeesterpad) in de NDFF. Het zullen uit terrarium ontsnapte of uitgezette exemplaren zijn.

Toets:

Op de planlocatie te verwachten beschermde amfibieën vallen onder de vrijstelling volgens de verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2016). Met werkzaamheden aan de watergang en de oevers wordt mogelijk potentieel voortplantings- en overwinteringsgebied verstoord. Nader onderzoek voor beschermde soorten uit deze groep is niet nodig, maar de zorgplicht is wel van toepassing (artikel 1.11).

Reptielen

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn geen beschermde reptielen gemeld (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen potentiële broedhopen van ringslangen waargenomen. Voor de ringslang ontbreken op de planlocatie daarnaast beschutte zon- en schuilplaatsen vanwege de beperkte ondergroei. Wegens het ontbreken van geschikt habitat worden ook andere reptielensoorten op de planlocatie uitgesloten. Voor deze soortgroep is geen sprake van mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek en het treffen van maatregelen voor beschermde soorten uit deze groep is niet nodig.

Ongewervelden

Toelichting:

Onder ongewervelden vallen kleine dieren zoals insecten (vlinders, libellen, kevers) maar ook wormen, kreeftachtigen en schelpdieren. De beschermde soorten in deze groepen stellen doorgaans hoge eisen aan hun biotoop/habitat, zoals een uitstekende waterkwaliteit en specifieke waardplanten. Op al deze factoren is gelet.

Aangetroffen & verwacht:

In de omgeving van de planlocatie zijn geen beschermde ongewervelde gemeld (NDFF). Op de planlocatie zijn beschermde ongewervelden uit deze groepen uitgesloten. Soortspecifieke waardplanten en ander benodigd habitat voor beschermde soorten uit deze groep ontbreken op de planlocatie.

Toets:

Op de planlocatie zijn beschermde ongewervelden uitgesloten. Voor deze soortgroepen is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Maatregelen zijn niet nodig.

4: Maatregelen

Aangetroffen of verwachte soorten:

De toetsing in hoofdstuk 3 heeft beoordeeld met welke soorten/groepen wél en met welke géén rekening moet worden gehouden. In de tabel volgt alleen een overzicht van de soorten/groepen en essentiële functies waarmee wel rekening moet worden gehouden. Soorten die onder een vrijstellingsregeling vallen of waarvoor alleen de zorgplicht geldt worden hier niet meer genoemd.

Beschermde soorten/groepen:

<i>Soortgroep</i>	<i>Soort/categorie</i>	<i>Essentiële functie</i>
Wilde planten	Wolfskers	(mogelijke) standplaats op de oever
Vogels	Vogels met jaarrond beschermde nesten (sperwer, boomvalk)	nest in bomen (binnen en buiten plangebied)
	Algemene broedvogels	(mogelijke) nesten in de begroeiing

Soortspecifieke maatregelen

Voor **wilde planten (wolfskers)** gelden de volgende maatregelen, omdat beschadiging en vernietiging van standplaatsen niet is toegestaan (Art 3.10 lid 1c):

- Voor wolfskers is nader onderzoek nodig naar standplaatsen tijdens het groeiseizoen (bloei: juni-augustus). Indien de soort wordt vastgesteld, zijn maatregelen nodig.

Voor de **Vogels** gelden volgende maatregelen, omdat vernietiging van een nest niet is toegestaan (art. 3.1):

- **Sperwer en boomvalk:** het rooien van de zwarte elzen op de zuidelijke oever van de Telderskade (buiten de planlocatie) en de populier naast de brug aan de Boshuizerkade (binnen de planlocatie) is niet toegestaan voordat nader onderzoek is uitgevoerd. Het nader onderzoek betreft een nestinventarisatie naar de functie van het aangetroffen nesten voor de jaarrond beschermde roofvogelsoorten (sperwer en boomvalk). Dit onderzoek dient in de periode mei t/m 15 juli uitgevoerd te worden. Indien het nest door één van deze soorten wordt gebruikt, zijn nadere maatregelen nodig om deze functie te beschermen.
- Indien uit bovengenoemde nestinventarisatie blijkt dat er géén beschermde soorten zijn aangetroffen: voer de werkzaamheden buiten de broedperiode uit. De broedperiode is globaal van maart t/m juli, maar er dient rekening gehouden te worden met verschillen per vogelsoort en jaarlijkse/seizoensafhankelijke afwijkingen vanwege de weersomstandigheden. Overleg dit met een ecooloog. OF:
- Laat een ecooloog vooraf aan de werkzaamheden controleren op nesten. Indien aangetroffen: overleg vervolgmaatregelen.

Overige soorten / Zorgplicht

Voor **alle soortgroepen** geldt altijd de zorgplicht (zie **bijlage 1**). Dus ook als ze niet beschermd zijn. Concreet:

- Dood en beschadig/verwond geen dieren. Bij het aantreffen van gewervelde dieren: overleg met een ecologisch deskundige hoe deze op een veilige afstand van de werkzaamheden te verplaatsen, of werk er, indien mogelijk, omheen.

- Dood en beschadig/verwond geen dieren. Bij werkzaamheden als dempen of het plaatsen van duikers: overleg met een ecologisch deskundige over het gebruik van visvriendelijke pompen en het afvangen en overzetten van vissen.
- Voer werkzaamheden aan de watergang, zoals het aanleggen van een brug, dam of duiker, uit buiten de kwetsbare periode van amfibieën en vissen als er eieren en jong broed in het water aanwezig zijn. Voer de werkzaamheden bij voorkeur uit in de periode 15 juli tot 1 november (Unie van Waterschappen, 2012).

5: Conclusie

In verband met de beoogde realisatie van een indoor sportcentrum aan de Telderskade te Leiden, heeft Eco-Niche, in opdracht van gemeente Leiden, een ecologische quickscan uitgevoerd. Aan de hand van een veldbezoek op 11 maart 2019 en een literatuurstudie is onderzocht of er beschermde soorten, natuurgebieden en gebieden met speciale doelstellingen op of rond deze planlocatie voorkomen. Vervolgens zijn de resultaten getoetst aan de natuurwetgeving met als conclusie:

- De planlocatie maakt geen onderdeel uit van en grenst niet aan een beschermd natuurgebied. Door de ligging van de planlocatie wordt enig effect op de natuurdoelstellingen van beschermde natuurgebieden uitgesloten. Nader onderzoek (een *voortoets*), van deze doelstellingen en effecten daarop is niet nodig.
- Op de planlocatie worden de volgende beschermde soortgroepen verwacht of zijn niet uit te sluiten: **wilde planten, vogels, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en amfibieën**.
- Voor **wilde planten en vogels** dienen de maatregelen van hoofdstuk 4 te worden opgevolgd om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.
- Voor **alle soortgroepen** is altijd de zorgplicht van toepassing (hoofdstuk 4).

Rapportage: Carolien van der Graaf (Msc.), adviseur

Borging: Willem van Esch (Msc.), adviseur en eigenaar van Eco-Niche

Eco-Niche heeft het onderzoek zo secuur en compleet als mogelijk uitgevoerd. Echter natuur is dynamisch en daarmee niet altijd even voorspelbaar. We adviseren dan ook om indien er tijdens de werkzaamheden – ondanks alles – toch nog een beschermde soort op de planlocatie wordt aangetroffen, hiervoor contact met ons op te nemen om adequate maatregelen te treffen.

Eco-Niche is lid van het Netwerk Groene Bureaus

Bronnen

Algemeen

1. Wet natuurbescherming: www.rijksoverheid.nl
2. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2016, nr34.
3. Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming), Staatscourant nr 55791, 28 oktober 2016.
4. www.vogelbescherming.nl
5. www.sovon.nl
6. www.ravon.nl
7. www.vleermuis.net
8. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Dienst Regelingen (2009).
9. Ministerie van Economische Zaken (december 2016). Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3.

Lokaal

10. <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>: kaart provinciaal beschermde natuurgebieden.
11. www.ndff.nl: 1,5 km rond planlocatie, beschermde soorten, afgelopen 5 jaar.
12. Provincie Zuid-Holland (9 november 2016), Besluit Verordening uitvoering Wet Natuurbescherming.
13. <https://gemeente.leiden.nl/inwoners-en-ondernemers/werkzaamheden-in-leiden/bouwen-aan-de-stad/indoorsportcentrum/concept-beeldkwaliteitsplan-indoor-sportcentrum/>
14. Gemeente Leiden, 30 januari 2019. Indoor Sportcentrum (ISC) Concept Beeldkwaliteitsplan.
15. Unie van Waterschappen (maart 2012). Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen.

Bijlage 1: Uitleg Wet natuurbescherming

Uitleg: toetsing in de ecologische quickscan

In voorliggende Ecologische quickscan is getoetst aan de natuurwetgeving en daarmee aan hoofdstuk 2 en 3 uit de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de Wet natuurbescherming uitgelegd. De uitleg is gebaseerd op de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie Economische Zaken.

Doel van de wet

De Wet natuurbescherming is gericht op het beschermen, ontwikkelen en gebruiken van de natuur en waardevolle landschappen vanwege de intrinsieke waarde, de biologische diversiteit en de cultuurhistorische en maatschappelijke functies. De wet regelt in hoofdstuk 2 en 3 de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van natuurgebieden en de in het wild levende planten- en diersoorten.

Verboden

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten en natuurgebieden zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten en gebieden in principe verboden zijn:

Verbodsbepalingen binnen de gebiedsbescherming:

Het is verboden een plan / project te realiseren of andere handelingen te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van het natuurlijk habitat of het habitat van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Verbodsbepalingen binnen de soortenbescherming per beschermingsregime:

De wet kent voor beschermde soorten drie verschillende beschermingsregimes: paragraaf 3.1 voor soorten uit de Vogelrichtlijn, paragraaf 3.2 voor soorten uit de Habitatrichtlijn en paragraaf 3.3 voor de overige nationaal beschermde soorten. Daarnaast geldt voor alle inheemse planten en dieren een zorgplicht.

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 1</i> Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	<i>Art 3.5 lid 1</i> Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	<i>Art 3.10 lid 1a</i> Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
<i>Art 3.1 lid 2</i> Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	<i>Art 3.5 lid 4</i> Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1b</i> Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
<i>Art 3.1 lid 3</i> Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	<i>Art 3.5 lid 3</i> Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 4 en lid 5</i> Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	<i>Art 3.5 lid 2</i> Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	<i>Art 3.5 lid 5</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1c</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11) heeft betrekking op de intrinsieke waarde van natuur. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn of haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt, dergelijke handelingen achterwege laat of maatregelen treft om de gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing en vergunning

De initiatiefnemer blijft altijd verantwoordelijk voor (de gevolgen van) zijn/haar plan/project, maar van het verbod op schadelijke activiteiten ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. De bevoegdheid hiervoor ligt bij de provincie of het ministerie van Economische Zaken. Een vergunning-/ontheffingaanvraag kan ook, via de gemeente, aanhaken bij de procedure van de omgevingsvergunning (Omgevingswet). Hierbij legt de gemeente de aanvraag voor aan de provincie. De provincie geeft vervolgens op grond van de inhoudelijke toetsing al dan niet een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) af.

Ontheffing soortenbescherming:

Van de verboden voor beschermde soorten kan met een ontheffing, vrijstelling, gedragscode of provinciale verordening worden afgeweken, mits aan 3 criteria wordt voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de activiteit mogelijk.
2. de ingreep doet geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.
3. het project / plan heeft een in de wet genoemd algemeen belang.

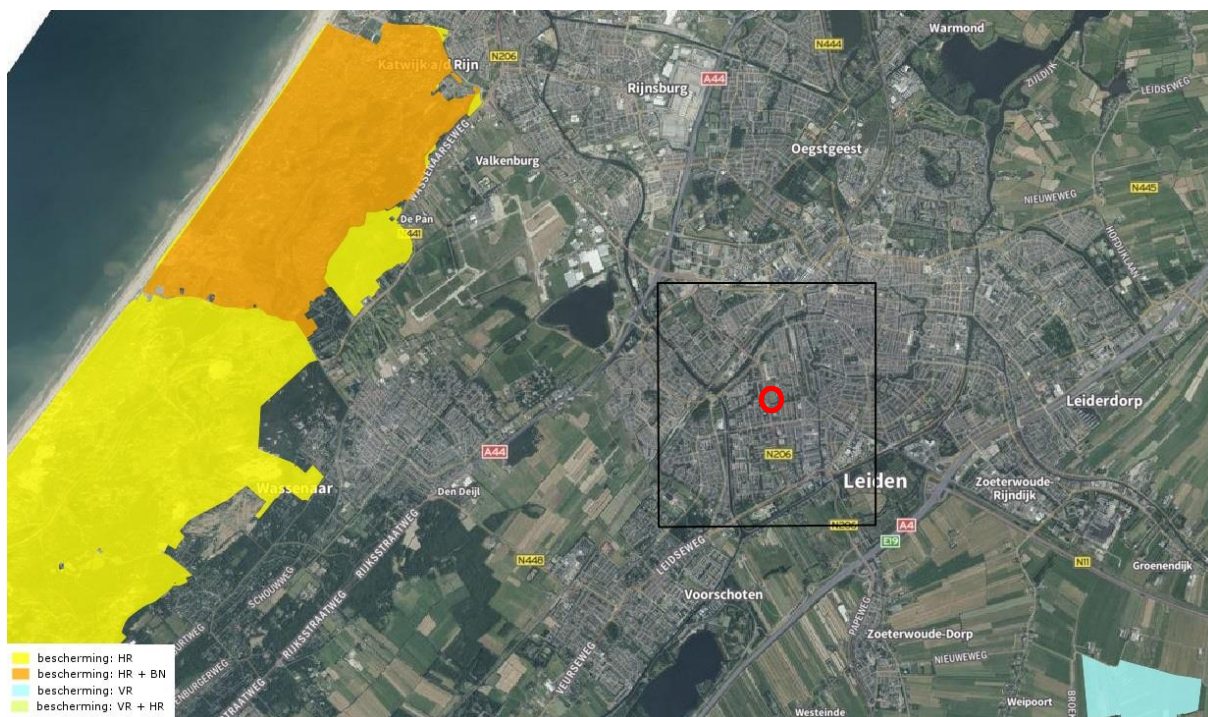
Voor de overige nationaal beschermde soorten (§3.3) zijn in de wet meer wettelijke belangen opgenomen dan voor de soorten uit Vogel- en Habitatrichtlijn (§3.1 en §3.2), waaronder het algemene belang van 'ruimtelijke ontwikkelingen'.

Vergunning gebiedsbescherming:

Van de verboden in beschermde natuurgebieden kan met een vergunning of provinciale verordening worden afgeweken, mits uit een '*passende beoordeling*' blijkt dat het plan / project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, of als aan de ADC-criteria wordt voldaan:

- A: er zijn geen alternatieve oplossingen;
- D: het plan/project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
- C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

C: beschermde natuurgebieden en NNN

○ = planlocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden (bron: www.ndff.nl)

○ = planlocatie ten opzichte van NNN (bron: www.ndff.nl)

○ = planlocatie ten opzichte van NNN en Natura 2000-gebieden (bron: www.zuid-holland.nl).

Bijlage 3: gemelde kwetsbare en beschermde soorten (NDFF)

A: Wilde planten

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Kartuizer anjer	4
Kluwenklokje	1
Wolfskers	9

B: Kwetsbare vogelsoorten

Jaarrond beschermd nest*

<i>Soort</i>	<i>aantal waarnemingen</i>
Buizerd	1
Gierzwaluw	66
Havik	1
Huismus	107
Ooievaar	25
Slechtvalk	39

Bedreigd*

<i>Soort</i>	<i>aantal waarnemingen</i>
Zomertaling	1

Kwetsbaar*

<i>Soort</i>	<i>aantal waarnemingen</i>
Nachtegaal	5

* laatste 5 jaar in straal van ca. 1,5 km (broedterritoria)

C: Grondgebonden zoogdieren

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Bosmuis	11
Bunzing	7
Eekhoorn	3
Egel	67
Haas	11
Huisspitsmuis	4
Konijn	6
Rosse woelmuis	2

D: Vleermuizen

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Gewone dwergvleermuis	309
Gewone grootoorvleermuis	2
Kleine dwergvleermuis	1
Laatvlieger	5
Rosse vleermuis	9
Ruige dwergvleermuis	37
Watervleermuis	6

E: Amfibieën

<i>Soort</i>	<i>aantal meldingen</i>
Alpenwatersalamander	2
Bastaardkikker	2
Bruine kikker	28
Gewone pad	31
Kleine watersalamander	10
Meerkikker	1
Vroedmeesterpad	1